

Bibliografia prac Profesora dr. hab. Andrzeja Klondera za lata 1974–2021*

1974

1. *Lemkowie sędeccy od początku lat trzydziestych do 1947*, [w:] *Okupacja w Sądecczyźnie 1939–1945*, red. J. Berghauzen, Nowy Sącz, s. 107–158.
2. (rec.) Knud Rasmussen, *Die Livländische Krise, 1554–1561*, Kobenhavns Universitets Slaviske Institut, „*Studier*” I, Kobenhavn 1973, „Przegląd Historyczny”, t. 65, nr 4, s. 749–751.

1976

3. (rec.) *Problemy rozwoju feudalizma i kapitalizma w stronach Bałtiki*, Tartuski Gosudarstwiennyj Uniwersitet, Tartu 1975, „Przegląd Historyczny”, t. 67, nr 4, s. 671–674.

1977

4. (kom.) *Społeczeństwo staropolskie. Studia i szkice*, t. 1, red. A. Wyczański, Warszawa 1976, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXV, nr 3, s. 409–411.
5. (kom.) *Ziemia i ludzie w dawnej Polsce. Studia z geografii historycznej*, red. A. Galos, J. Janczak, Wrocław 1976, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXV, nr 4, s. 562–563.

1978

6. (rec.) Janusz Małlek, *Prusy Księzcę a Prusy Królewskie w latach 1525–1548. Studium z dziejów polskiej polityki księcia Albrechta Hohenzollerna*, Warszawa 1976, „Zapiski Historyczne: poświęcone historii Pomorza i krajów bałtyckich”, t. 43, nr 2, s. 112–115.
7. (kom.) Ewa Borkowska-Bagieńska, *Czechowe prawo gospodarcze w miastach Wielkopolski w XVII wieku*, Poznań 1977, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXVI, nr 3, s. 391–392.
8. (kom.) *Dyskusja nad tomem VI Historii kultury materialnej Polski w zarysie (1870–1918)*, Warszawa, 27 czerwca 1977 r., „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXVI, nr 1, s. 109–111.
9. (kom.) Géza Fehér, *Türkische Miniaturen aus den Chroniken der ungarischen Feldzüge*, Leipzig 1976, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXVI, nr 1, s. 97–98.
10. (kom.) Konrad Fritze, *Bürger und Bauern zur Hansezeit. Studien zu den Stadt-Land-Beziehungen an der südwestlichen Ostseeküste vom 13. bis 16. Jahrhundert*, Wismar 1976, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXVI, nr 2, s. 243–244.
11. (kom.) *Images des sciences. Les anciens instruments scientifiques vus par les artistes de leur temps*, wyd. H. Michel, Bruxelles 1977, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXVI, nr 4, s. 571.

* W wykazie w poszczególnych latach wymieniono kolejno: prace oryginalne, redakcyjne (red.), recenzyjne (rec.) oraz sprawozdawcze i komunikaty naukowe (kom.).

12. (kom.) Štefan Kazimir, *Obchod stredoslovenských banských miest a západnoslovenskych miest v 16 a 17 storočí*, „Historické štúdie”, t. XXI, 1977, s. 211–249, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXVI, nr 2, s. 252.
13. (kom.) Fritz Kämpfer, *Becher. Humpen. Pokale. Trinken und Tringefässe*, Leipzig 1977, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXVI, nr 4, s. 582–583.
14. (kom.) Maria Laskowska, Beata Pawłowska-Wilde, *Bibliografia zawartości wydawnictw muzeów w Polsce za lata 1945–1972*, Warszawa 1974, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXVI, nr 3, s. 379.
15. (kom.) Reinhard Peesch, *Säulenbücher. Zur Antikerezeption in den Tischlerzünften des 16. bis 18. Jahrhunderts*, „Jahrbuch für Volkskunde und Kulturgeschichte”, t. 19, 1976, s. 87–107, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXVI, nr 3, s. 397.
16. (kom.) Stanisław Rybandt, *Średniowieczne opactwo cystersów w Rudach*, Wrocław 1977, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXVI, nr 4, s. 573–574.
17. (kom.) Chubajš Tiflisi, *Opisanie remesel*, Moskwa 1976, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXVI, nr 2, s. 248–249.
18. (kom.) Warszawa XVI–XVII w., z. 2, red. A. Wawrzyńczyk, A. Sołtan, Warszawa 1977, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXVI, nr 2, s. 241–242.
19. (kom.) Bożena Wyrozumska, *Drogi w Ziemi Krakowskiej do końca XVI w.*, Wrocław 1977, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXVI, nr 3, s. 401–402.

1979

20. Mało znane szesnastowieczne dziełko Henryka Knausta o piwie, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXVII, nr 1, s. 43–49.
21. (kom.) Badania nad historią społeczno-gospodarczą w Polsce (Problemy i metody), red. J. Topolski, Warszawa–Poznań 1978, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXVII, nr 3, s. 413–416.
22. (kom.) Zygmunt Brocki, *Bibliografia onomastyki Pomorza Gdańskiego do roku 1970 włącznie. Część I: Opracowania*, „Gdańskie studia językoznawcze”, R. II, 1978, s. 187–237, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXVII, nr 4, s. 563.
23. (kom.) Hospodářské dějiny, t. 1, red. J. Purš, Praha 1978, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXVII, nr 3, s. 419–420.
24. (kom.) Hospodářské dějiny, t. 3, red. J. Purš, Praha 1979, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXVII, nr 4, s. 576–577.
25. (kom.) Kurt Klein, *Siedlungswachstum und Häuserbestand Niederösterreichs im späten Mittelalter*, „Jahrbuch für Landeskunde von Niederösterreich, Neue Folge”, t. 43, 1977, s. 1–63, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXVII, nr 2, s. 247–248.
26. (kom.) František Oslanský, *K demografickému vývoju a k spoločenskej štrukture Banskej Bystrice v 16. storočí*, „Historické štúdie”, R. 23, 1979, s. 171–196, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXVII, nr 4, s. 575.
27. (kom.) Wolfgang Rudolph, *Seefahrer dörfer der südlichen Ostseeküste. Tendenzen und Perioden der Entwicklung einer regionalen Sonderkultur (16. bis 19. Jahrhundert)*, „Jahrbuch für Volkskunde Kulturgeschichte”, Bd. 20, 1977, s. 105–130, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXVII, nr 2, s. 248.
28. (kom.) Étienne Sterbetz, *Documents dans les arts plastiques pour l'étude de la migration des bernaches à cou roux*, „Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts”, No 50, 1978, s. 73–78, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXVII, nr 4, s. 570.
29. (kom.) Sztuka i ideologia XV wieku. Materiały sympozjum Komitetu Nauk o Sztuce Polskiej Akademii Nauk, Warszawa, 1–4 grudnia 1976 r., red. P. Skubiszewski, Warszawa 1978, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXVII, nr 3, s. 416–417.

1980

30. *Rachunki cechu browarników Starego Miasta Elbląga jako źródło do badań nad produkcją piwa w XVI–XVII w.*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXVIII, nr 2, s. 201–210.
31. *Stany Prus Królewskich wobec polityki celnej Stefana Batorego*, „Zapiski Historyczne”, t. 45, z. 1, s. 7–19.
32. *Szlachta Prus Królewskich wobec konfliktu Stefana Batorego z Gdańskiem*, „Rocznik Gdańskiego”, t. 40, z. 1, s. 97–108.
33. (rec.) *Miroslav Hroch, Handel und Politik im Ostseeraum während des dreissigjährigen Krieges*, Praha 1976, „Zapiski Historyczne”, t. 45, z. 1, s. 156–159.
34. (rec.) *Ingrid Mittenzwei, Preussen nach dem Siebenjährigen Krieg. Auseinandersetzungen zwischen Bürgertum und Staat um die Wirtschaftspolitik*, Akademie, Berlin 1979, „Przegląd Historyczny”, t. 71, nr 2, s. 429–430.
35. (kom.) *Paul Bairoch, Écarts internationaux des niveaux de vie avant la révolution industrielle*, „Annales. Économies, Société, Civilisations”, 34e année, 1979, nr 1, s. 145–171, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXVIII, nr 1, s. 148–149.
36. (kom.) *Erich Hobusch, Das grosse Halali. Eine Kulturgeschichte der Jagd und der Hege der Tierwelt*, Leipzig 1978, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXVIII, nr 1, s. 149–150.
37. (kom.) *Ambrus Miskolczy, Beiträge zur Lebensform der Siebenburger Beamten — Intelligenz im Reformzeitalter*, „Annales Scientiarum Budapestinensis de Rolando Eötvös nominatae”, Sectio Historica, t. XIX, 1978, s. 251–262, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXVIII, nr 4, s. 557–558.

1982

38. *Bauer und Schenke im Polen des 13. bis 16. Jahrhundert*, „Medium Aevum Quotidianum”, vol. 1, s. 70–71.
39. *Geschichte der materialien Kultur. Theorie und Praxis der Forschungen*, „Medium Aevum Quotidianum”, vol. 1, s. 77–78.
40. „*Robotnicy*” w Rzeczypospolitej XVII wieku, „Przegląd Historyczny”, t. 73, nr 3–4, s. 327–330.
41. (rec.) *Hospodářské dějiny*, t. 4, red. J. Purš, Praha 1979, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXX, nr 1, s. 111–120.
42. (kom.) *Štefan Kazimir, Malokarpatské vinohradnictvo do konca 18. storočia*, „Historické Štúdie”, t. XXV, 1981, s. 115–150, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXX, nr 2, s. 275–277.
43. (kom.) *Międzynarodowa konferencja historyków gospodarczych Prato, 22–28 kwietnia 1982 r.*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXX, nr 3–4, s. 492–497.
44. (kom.) *Jenny Schneider, Hut ab vor so viel Kopfbedeckungen! 200 Jahre Frauenhüte und -hauben in der Schweiz*, „Zeitschrift für Schweizerische Archäologie und Kunstgeschichte”, Bd. 63, 1981, H. 4, s. 305–312, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXX, nr 2, s. 289.
45. (kom.) *Jiří Sehnal, Varhanáři na Moravě 1500–1880*, cz. 1: A–L, „Časopis Moravského Muzea v Brně”, t. LXIV, 1979, s. 107–148; cz. 2: M–Z, tamże, t. LXV, 1980, s. 93–139, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXX, nr 1, s. 150–151.
46. (kom.) *Spoleczeństwo staropolskie*, t. 2, red. A. Wyczajski, Warszawa 1979, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXX, nr 1, s. 135–138.

47. (kom.) *Tabliczki woskowe miasta Torunia ok. 1350–I poł. XVI w.*, wyd. K. Górska, W. Szczuczko, *Fontes TNT 69*, Warszawa–Poznań–Toruń 1980, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXX, nr 1, s. 146–147.
48. (kom.) Lukas Wuthrich, *Windräddchenlanze und Steckenpferd, Kinderturnier und Kampfspielzeug um 1500*, „Zeitschrift für Schweizerische Archäologie und Kunstgeschichte”, Bd. 38, 1981, H. 4, s. 279–289, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXX, nr 2, s. 291.

1983

49. *Bibliografia zawartości „Kwartalnika Historii Kultury Materialnej”*. Roczniki XXI–XXX (1973–1982), „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXXI, nr 4, s. 495–598 (współautor Maria Klonder).
50. *Browarnictwo w Prusach Królewskich (2 połowa XVI–XVII w.)*, Wrocław.
51. *Szlachecka elita polityczna Prus Królewskich w latach 1576–1586*, [w:] *Spoleczeństwo staropolskie*, t. 3, red. A. Wyczański, Warszawa, s. 93–120.
52. *Wżywienie wojsk szwedzkich w Prusach Królewskich w dobie „Potopu”*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXXI, nr 1, s. 27–36.
53. (rec.) Barbara Golonka, *Finanse miasta Brzegu za ostatnich Piastów (1649–1675)*, Opole 1980, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXXI, nr 1, s. 94–98.
54. (rec.) „*Hospodářské dějiny*”, t. 8, Praha 1981, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXXI, nr 3, s. 388–391.
55. (kom.) Michel Demonet, György Granasztói, *Une ville de Hongrie au milieu du XVIe siècle: analyse factorielle et modèle social*, „Annales. Économies, Sociétés, Civilisations”, 37e année, 1981, nr 3, s. 523–551, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXXI, nr 1, s. 113.
56. (kom.) *Gospodarcze przesłanki historii społecznej*, red. B. Miśkiewicz, W. Szulc, J. Topolski, Poznań 1982, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXXI, nr 2, s. 240–243.
57. (kom.) Kongres poświęcony kulturze materialnej chłopów w późnym średniowieczu, Krems, 20–24 września 1982 r., „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXXI, nr 2, s. 261–266.
58. (kom.) Przemysław Szafran, *Żuławy Gdańskie w XVII w. Studium z dziejów społecznych i gospodarczych*, Gdańsk 1981, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXXI, nr 3, s. 402–404.

1984

59. *Bauer und Schenke in Polen vom 13. bis ins 16. Jahrhundert*, [w:] *Bäuerliche Sachkultur des Spätmittelalters: internationaler Kongreß Krems na der Donau, 21. bis 24. Sept. 1982*, red. H. Appelt, Veröffentlichungen des Institutes für Realienkunde des Mittelalters und der Frühen Neuzeit, Bd. 7, Wien, s. 321–328.
60. *Geschichte der materiellen Kultur. Theorie und Praxis der Forschungen*, [w:] *Die Erforschung von Alltag und Sachkultur des Mittelalters. Methode — Ziel — Verwirklichung. Internationales Round-Table-Gespräch, Krems an der Donau 20. September 1982*, Veröffentlichungen des Instituts für Mittelalterliche Realienkunde Österreichs, Bd. 6, Wien, s. 14–16.
61. *La noblesse et la ville en Pologne jusqu'à la fin du XVIII s.*, „Acta Poloniae Historica”, t. 49, s. 336–340.
62. *Szlachta Prus Królewskich wobec zagadnienia podatków w latach 1576–1586*, „Zapiski Historyczne”, t. 49, z. 1, s. 31–55.

63. (rec.) Andrzej Karpiński, *Pauperes. O mieszkańcach Warszawy XVI i XVII wieku*, Warszawa 1983, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXXII, nr 3, s. 411–419.
64. (rec.) Heinrich Kramm, *Studien über die Oberschichten der mitteldeutschen Städte im 16. Jahrhundert. Sachsen, Thüringen, Anhalt, Köln–Wien* 1981, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXXII, nr 1, s. 103–112.
65. (kom.) *Die Erforschung von Alltag und Sachkultur des Mittelalters. Internationales Round-Table-Gespräch, Krems an der Donau, 20. September 1982*, Veröffentlichungen des Instituts für Mittelalterliche Realienkunde Österreichs, Bd. 6, Wien 1984 „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXXII, nr 4, s. 569–570.
66. (kom.) Bohumír Indra, *Olomoučtí cínaři od počátku 15. do poloviny 17. století*, „Časopis Slezského muzea”, seria B, R. 31, 1982, nr 2, s. 117–133; tenže, *Olomoučtí cínaři od poloviny 17. do osmdesátých let 19. století, tamże*, nr 3, s. 254–279, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXXII, nr 1, s. 140–141.
67. (kom.) Kunstmuseum Berlin. *Geschichte. Wiederaufbau. Neue Erwerbungen*, Berlin 1983, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXXII, nr 2, s. 279–281.
68. (kom.) Jan Kwak, *Rzemiosło miejskie w rejencji opolskiej od schyłku XVIII do lat sześćdziesiątych XIX w.*, Warszawa 1983, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXXII, nr 2, s. 285–286.
69. (kom.) „Das Märkische Museum” — Muzeum Marchii Brandenburskiej w Berlinie, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXXII, nr 2, s. 330–331.
70. (kom.) Dieter Nadolski, *Altes Gebrauchs — Zinn. Aussehen und Funktion über sechs Jahrhundert*, Leipzig 1983, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXXII, nr 2, s. 296–298.
71. (kom.) J. Obersteiner, *Ein Schulbericht aus dem Beginn des 17. Jahrhunderts, „Carinthia”*, Jhg 173, 1983, s. 289–299, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXXII, nr 3, s. 440.
72. (kom.) „Szlachta a miasto w dawnej Rzeczypospolitej (do schyłku XVIII w.)” — posiedzenie Komisji Dziejów Miast przy Komitecie Nauk Historycznych PAN, Warszawa, 5 czerwca 1984 r., „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXXII, nr 4, s. 597–598.

1985

73. *L'approvisionnement en blé et la production alimentaire dans le villes polonaises aux XVIe–XVIIe siècles*, [w:] *Les techniques de conservation de grains à long terme*, t. 3.2, red. F. Sigaut, C. Beutler, O. Buchsenschutz, Paris, s. 535–539.
74. (kom.) *Der Briefwechsel zwischen Philipp Hainhofer und Herzog August d. J. von Braunschweig-Lüneburg*, wyd. R. Gobiet, München 1984, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXXIII, nr 1–2, s. 142–143.
75. (kom.) Hans-Joachim Häbel, *Staatliche Hausbaupolitik in Nassau-Oranien und Sayn-Hachenburg*, „*Nassauische Annalen*”, Bd. 95, 1984, s. 135–153, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXXIII, nr 1–2, s. 136–137.
76. (kom.) Jerzy Trzoska, *Z dziejów gorzelnictwa gdańskiego w drugiej połowie XVII i w XVIII w.*, „*Rocznik Gdańskiego*”, t. XLIV, 1984, z. 1, s. 145–187, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXXIII, nr 4, s. 519–520.

1986

77. (rec.) Michael North, *Die Amtswirtschaften von Osterode und Soldau. Vergleichende Untersuchungen zur Wirtschaft im frühmodernen Staat am Beispiel des Herzogtums Preußen in der zweiten Hälfte des 16. und in der ersten Hälfte des 17. Jahrhunderts*, Berlin 1982, „*Zapiski Historyczne*”, t. 51, z. 4, s. 156–263.

78. (rec.) Werner Rösener, *Bauern im Mittelalter*, München 1985, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXXIV, nr 4, s. 737–743.
79. (kom.) Stanisław Achremczyk, *Testament kanclerza wielkiego koronnego i biskupa warmińskiego Andrzeja Chryzostoma Załuskiego*, „Komunikaty Mazursko-Warmińskie”, 1984, nr 4, s. 375–397, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXXIV, nr 2, s. 358.
80. (kom.) Danuta Bogdan, *Rejestry poboru łanowego komornictw orneckiego i reszelskiego oraz deklaracja podatkowa miasta Olsztyna z 1572 r.*, „Komunikaty Mazursko-Warmińskie”, 1984, nr 4, s. 399–411, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXXIV, nr 2, s. 358.
81. (kom.) Marek Plewczyński, *Żołnierz jazdy obrony potocznej za panowania Zygmunta Augusta. Studia nad zawodem wojskowym w XVI w.*, Warszawa 1985, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXXIV, nr 3, s. 558–559.
82. (kom.) Karolina Targosz, *Jana Sobieskiego nauki i peregrynacje*, Wrocław 1985, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXXIV, nr 2, s. 371.

1987

83. Nowe spojrzenie na handel Rygi w XVII wieku (w związku z książką Wasilija W. Doroszenki, *Torgowla i kupiectwo Rigi w XVII wieku, Riga* 1985), „Przegląd Historyczny”, t. 78, nr 4, s. 755–771.
84. Szlachta a królewszczyzny Prus Królewskich za Stefana Batorego (1576–1586), „Zapiski Historyczne”, t. 52, z. 3, s. 75–95.
85. (rec.) Georgij Aleksandrovič Nekrasov, *Vnešnaja torgovlya Rossii čerez Revel'skij port 1721–1756 gg.*, Moskva 1984, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXXV, nr 3, s. 557–560.
86. (kom.) Stanisław Achremczyk, *Inwentarz ruchomości pozostałych po śmierci biskupa warmińskiego, Andrzeja Chryzostoma Załuskiego*, „Komunikaty Mazursko-Warmińskie”, 1986, nr 3–4, s. 147–165, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXXV, nr 4, s. 742.
87. (kom.) Maria Bogucka, *Gdańscy ludzie morza z XVI–XVIII w.*, Gdańsk 1984, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXXV, nr 3, s. 580–582.
88. (kom.) Edward Alfred Mierzwa, *Anglia a Polska w pierwszej połowie XVII w.*, Warszawa 1986, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXXV, nr 3, s. 584–585.

1988

89. Wyżywienie w szpitalach Elbląga w pierwszej połowie XVII w., „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXXVI, nr 3, s. 449–468.
90. (rec.) Janusz Mallek, *Dwie części Prus. Studia z dziejów Prus Książęcych i Prus Królewskich w XVI i XVII wieku*, Olsztyn 1987, „Przegląd Historyczny”, t. 79, nr 4, s. 753–758.

1989

91. Napoje fermentacyjne w Prusach Królewskich w XVI–XVII wieku (produkcja — import — konsumpcja), *Studia i Materiały z Historii Kultury Materialnej*, t. LX, red. Z. Kamieńska, Wrocław.
92. Piwo, wino i gorzalka w utworach literackich XVI–XVII w. (Korona — Prusy — Rzesza), [w:] *Szkice z dziejów materialnego bytowania społeczeństwa polskiego*, *Studia i Materiały z Historii Kultury Materialnej*, t. LXI, red. M. Dembińska, Wrocław, s. 157–176.
93. Prusacy na sejmie 1579/1580 — ostatnia próba przekreślenia Unii Lubelskiej, [w:] *Władza i społeczeństwo. Prace ofiarowane Antoniemu Mączakowi w sześćdziesiątą rocznicę urodzin*, red. M. Kamler, Warszawa, s. 248–260.

94. *Wyżywienie w szkołach w Szczecinie, Toruniu i Joachimstahl w początkach XVII w., „Kwartalnik Historii Kultury Materiałnej”*, R. XXXVII, nr 2, s. 309–326.
95. (kom.) „*Mensch und Objekt im Mittelalter und in der frühen Neuzeit. Alltag — Leben — Kultur*”, Krems, 27–30 września 1988 r., „Kwartalnik Historii Kultury Materiałnej”, R. XXXVII, nr 2, s. 425–428.
96. (kom.) *Muzeum Żeglugi w Spitz nad Dunajem*, „Kwartalnik Historii Kultury Materiałnej”, R. XXXVII, nr 2, s. 436–437.

1990

97. *Geschichte der materiellen Kultur des Mittelalters und der Frühneuzeit. Theorie — Methoden — Forschungsbilanz*, [w:] *Mensch und Objekt im Mittelalter und in der frühen Neuzeit. Leben — Alltag — Kultur. Internationaler Kongress Krems an der Donau, 27. bis 30. September 1988*, red. G. Jaritz, Veröffentlichungen des Instituts für Realienkunde des Mittelalters und der Frühen Neuzeit, Bd. 13, Wien, s. 23–36.
98. (kom.) XIV Powszechny Zjazd Historyków Polskich. Łódź, 7–10 września 1989 r., „Kwartalnik Historii Kultury Materiałnej”, R. XXXVIII, nr 3–4, s. 371–375 (współautorzy Krzysztof Kantecki, Krzysztof Dumała, Robert Jakubiak).

1991

99. (rec.) *Helga Schultz, Berlin 1650–1800. Sozialgeschichte einer Residenz*, Berlin 1987, „Kwartalnik Historii Kultury Materiałnej”, R. XXXIX, nr 1, s. 63–71.

1992

100. *Majątek ruchomy podopiecznych elbląskiego szpitala Św. Ducha w XVII wieku*, [w:] *Nędza i dostatek na ziemiach polskich od średniowiecza po wiek XX. Materiały z sesji zorganizowanej przez IHKM PAN 20–22 maja 1991 r. w Warszawie*, red. J. Sztetylło, Warszawa, s. 141–150.
101. (rec.) *Martin Dinges, Stadtarmut in Bordeaux 1525–1675. Alltag. Politik. Mentalitäten, Pariser Historische Studien*, Bd. 26, Bonn 1988, „Kwartalnik Historii Kultury Materiałnej”, R. XL, nr 1, s. 77–84.
102. (kom.) *Sympozjum „Szlachta i ziemiaństwo na Pomorzu w dobie nowożytnej XVI–XX wieku (przemiany struktur wewnętrznych)”, Toruń, 9 kwietnia 1992 r.*, „Kwartalnik Historii Kultury Materiałnej”, R. XL, nr 4, s. 610–614 (współautorzy Stefan Ciara, Barbara Okoniewska).

1993

103. *Piwo artykul pierwszej potrzeby*, „Mówią Wieki”, R. 37, nr 3, s. 11–13.
104. (rec.) *Ruth-E. Mohrmann, Alltagswelt im Land Braunschweig. Städtische und ländliche Wohnkultur vom 16. bis zum frühen 20. Jahrhundert, Münster 1990*, „Kwartalnik Historii Kultury Materiałnej”, R. XLI, nr 1, s. 162–167.
105. (kom.) *Muzeum Podatków w Rotterdamie*, „Kwartalnik Historii Kultury Materiałnej”, R. XLI, nr 2, s. 374–375.
106. (kom.) *Muzeum Willet-Holthuysen w Amsterdamie*, „Kwartalnik Historii Kultury Materiałnej”, R. XLI, nr 4, s. 698–699.
107. (kom.) *Skansen Zaans Schans w Zaandam (Holandia)*, „Kwartalnik Historii Kultury Materiałnej”, R. XLI, nr 2, s. 375–376.

1994

108. (rec.) *Szlachta i ziemiaństwo na Pomorzu w dobie nowożytnej XVI–XVIII wieku (Przemiany struktur wewnętrznych)*, red. J. Dygdała, Toruń 1993, „*Przegląd Historyczny*”, t. 85, nr 4, s. 490–493.
109. (kom.) *Muzeum „Gevangenpoort” w Hadze*, „*Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*”, R. XLII, nr 1, s. 144–145.

1995

110. *Wyżywienie ubogie i dostatnie w miastach Prus Królewskich w XVII wieku*, „*Etnografia Polska*”, t. XXXIX, z. 1–2, s. 181–212.

1996

111. *Die Nahrung der unteren und mittleren städtischen Sozialschichten der frühen Neuzeit: Preußen, KronPolen, das Reich*, [w:] *Nahrung und Tischkultur im Hanseraum*, red. G. Wiegelmann, R.E. Mohrmann, Beiträge zur Volkskultur in Nordwestdeutschland, Bd. 91, Münster–New York, s. 349–375.
112. *Spoleczeństwo rosnącej konsumpcji? Z problematyki jakości życia mieszkańców Elbląga w XVII w.*, [w:] *Żydzi wśród chrześcijan w dobie szlacheckiej Rzeczypospolitej*, red. W. Kowalski, J. Muszyńska, Kielce, s. 51–61.
113. *Szpital w dużym mieście wczesnonowożytnym — izolacja czy integracja (zarys problematyki)*, [w:] *Studia nad dziejami miast i mieszkańców w średniowieczu*, t. 1, red. M. Bogucka, A. Czachowski, Toruń, s. 131–138.
114. (rec.) *Barbara Krug-Richter, Zwischen Fasten und Festmahl. Hospitalverpflegung in Münster 1540 bis 1650, Studien zur Geschichte des Alltags*, red. H.J. Teuteberg, D. Borscheid, Bd. 11, Stuttgart 1994, „*Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*”, R. XLIV, nr 1, s. 55–63.
115. (rec.) *Szlachta i ziemiaństwo na Pomorzu w dobie nowożytnej XVI–XVIII wieku (Przemiany struktur wewnętrznych)*, wyd. J. Dygdała, Toruń 1993, „*Acta Poloniae Historica*”, t. 73, s. 167–170.
116. (kom.) *Hermann Kaiser, Ein Hundeleben. Von Bauernhunden und Karrenkötern. Zur Alltagsgeschichte einer geliebten und geschundenen Kreatur*, Materialen zur Volkskultur nordwestliches Niedersachsen, H. 19, red. H. Ottenjann, Cloppenburg 1993, „*Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*”, R. XLIV, nr 2, s. 223–226.

1997

117. *Majątek pewnego gorzelnika. W kwestii poziomu życia przeciętnego gdańszczanina w II połowie XVII wieku*, [w:] *Mieszczanie gdańscy*, red. S. Salmonowicz, Gdańsk, s. 51–65.
118. *Pościel i bielizna w majątkach mieszkańców elbląskich w pierwszej połowie XVII wieku*, [w:] *Studia z archeologii i historii dedykowane Jerzemu Kruppemu*, red. J. Olczak, A. Sosnowska, Archaeologia Historica Polona, t. 5, Toruń, s. 211–222.
119. (rec.) *Der Adel in der Stadt des Mittelalters und der Frühen Neuzeit. Beiträge zum VII. Symposium des Weserrenaissance — Museums Schloss Brake vom 9. bis zum 11. Oktober 1995, veranstaltet in Zusammenarbeit mit dem Institut für vergleichende Städtegeschichte an der Westfälischen Wilhelms-Universität Münster*, Marburg 1996, „*Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*”, R. XLV, nr 3–4, s. 420–427.
120. (rec.) *Andrzej Karpiński, Kobieta w mieście polskim w drugiej połowie XVI i w XVII wieku*, Warszawa 1995, „*Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*”, R. XLV, nr 2, s. 245–249.
121. (kom.) „*Mieszczanie gdańscy*” — sesja naukowa w Gdańsku, 21–23 listopada 1996 r., „*Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*”, R. XLV, nr 1, s. 121–126.

1998

122. *Stół codzienny i odświętny w szpitalach Prus Królewskich w XVI–XVIII wieku*, [w:] *Szpitalnictwo w dawnej Polsce*, red. M. Dąbrowska, J. Kruppé, Studia i Materiały z Historii Kultury Materialnej, t. LXVI, red. J. Kruppé, Warszawa, s. 203–209.

1999

123. *Personal Effects of Elbląg Poorhouse Inmates in the 17th Century*, [w:] *Omnia Res Mobilia. Polish Studies in Posthumous Inventories of Movable Property in the 16th–19th Century*, red. J. Kruppé, A. Pośpiech, Warszawa, s. 201–217.

2000

124. *Slawne towary ziem polskich*, [w:] *Gospodarka pod własną banderą: patriotyzm w epoce globalizacji*, red. M.A. Boruc, Warszawa, s. 127–134.
125. *Wszystka spuścizna w Bogu spoczywającego. Majątek ruchomy zwykłych mieszkańców Elbląga i Gdańska w XVII w.*, Studia i Materiały z Historii Kultury Materialnej, t. LXVIII, red. J. Kruppé, Warszawa.
126. (rec.) *Průvodce po budejovických hostincích a kapitoly z jihočeské pivní historie*, red. L. Nikrmajer, J. Petrás, České Budějovice 1999, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, XLVIII, nr 1–2, s. 90–93.
127. (rec.) *Die Vielfalt der Dinge. Neue Wege zur Analyse mittelalterlicher Sachkultur. Internationaler Kongress Krems an der Donau 4. bis 7. Oktober 1994. Gedenkschrift in Memoriam Harry Kühnel*, Wien 1998, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XLVIII, nr 1–2, s. 59–68 (współautor Olga Miriam Przybyłowicz).

2001

128. *Mienie godne szlachcica i mieszkańca w krajach Europy Środkowej w XVII wieku*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XLIX, nr 1–2, s. 81–94.
129. (kom.) *Die Nachlass-Verzeichnisse der Deutschen Kaufleute in Tallin*, Bd. II: 1752–1775, wyd. R. Pullat, Tallin 2002, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XLIX, nr 4, s. 413.
130. (kom.) *Nápoje v minulosti a prítomnosti Slovenska*, red. J. Badurík, P. Kónya, R. Pekník, Prešov 2001, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XLIX, nr 4, s. 421–424.
131. (kom.) *Profesor Elżbieta Kowecka (19 IX 1929–8 VIII 2001)*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XLIX, nr 4, s. 425–426 (współautor Elżbieta Mazur).

2002

132. *Poor and abundant diet in the towns of Royal Prussia in the 17th century*, „Acta Poloniae Historica”, vol. 85, s. 89–127.
133. (red.) *Od narodzin do wieku dojrzałego. Dzieci i młodzież w Polsce*, Cz. 1: *Od średniodwiecznego do wieku XVIII*, Warszawa (współredaktor Maria Dąbrowska).
134. (rec.) Andrzej Karpiński, *W walce z niewidzialnym wrogiem. Epidemie chorób zakaźnych w Rzeczypospolitej w XVI–XVII wieku i ich następstwa demograficzne, społeczno-ekonomiczne i polityczne*, Warszawa 2000, „Kwartalnik Historyczny”, R. CIX, z. 1, s. 144–149.
135. (kom.) „*Klio. Czasopismo poświęcone dziejom polskim i powszechnym*”, I/2001, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. L, nr 2, s. 211–212.
136. (kom.) *Život v barokní Praze 1620–1784. Průvodce Výstavou. Clam-Gallasův palác 24. květa–29. září 2001*, red. J. Mendelová, P. Státníková, Praha 2001, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. L, nr 1, s. 96–100.

2003

137. *Inwentarze mienia w badaniach kultury Europy od średniowiecza po nowożytność*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LI, nr 2, s. 157–176 (współautor Dariusz Główka).
138. *Kleinstädte des frühneuzeitlichen Polens im Spiegel de Gerichtsbücher*, „Vana Tallinn”, t. XIV, s. 74–91.
139. (rec.) Josef Hrdlička, *Hodowní stůl a dvorská společnost. Strava na raně novověkých aristokratických dvorech v českých zemích (1550–1650)*, České Budějovice 2000, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LI, nr 2, s. 306–313.
140. (kom.) *Gdańszczanin w Berlinie. Daniel Chodowiecki i kultura 2. połowy XVIII wieku w Europie Północnej. Ein Danziger in Berlin. Daniel Chodowiecki und die Kultur Nordeuropas in der 2. Hälfte des 18. Jahrhundert*, red. E. Kizik, E. Barylewska-Szymańska, W. Szymański, Gdańsk 2002, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LI, nr 3–4, s. 433–434.

2004

141. *Majątek Hansa Stuplina — kramarza z Pasłęka. Przyczynek do kwestii poziomu życia w małych miastach w końcu XVI wieku*, [w:] *Archaeologia et Historia Urbana*, red. R. Czaja, G. Nawrońska, M. Rębkowski, J. Tandecki, Elbląg, s. 305–309.
142. *Małe miasta Rzeczypospolitej Szlacheckiej w zwierciadle ksiąg sądowych. Przykłady Knyszyna i Wojnicza*, „*Studia Gnesnensia*”, t. XVIII, s. 31–48.
143. *Mieszczański luksus w szlacheckiej Rzeczypospolitej w XVI–XVIII wieku*, [w:] *Pražské mětské elity středověku a raného novověku: jejich proměny, zázemí a kulturní profil*, red. O. Fejtová, V. Ledvinka, J. Pešek, *Documenta Pragensia*, t. XXII, Praha, s. 275–293.
144. *Pięćdziesiąt lat historii kultury materialnej*, [w:] *Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk w minionym półwieczu*, red. A. Janeczek, M. Dulinicz, Warszawa, s. 37–47 (współautorzy Jerzy Kruppé, Tadeusz Rosłanowski).
145. (red.) *Cywilizacja prowincji Rzeczypospolitej szlacheckiej*, [Cykl I], Bydgoszcz (współredaktor Aleksander Jankowski).
146. (rec.) *Johans Andreass Ēzens Rīga 18 Gadsimtā zīmējumi. Johann Andreas Oesen Riga im 18. Jahrhundert Zeichnungen*, red. P. Pētersone, V. Avoti, *Historische Quellen III*, Riga 2003, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LII, nr 4, s. 513–514.
147. (kom.) *Między Zachodem a Wschodem*, t. II: *Studia ku czci profesora Jacka Staszewskiego*, red. J. Dumanowski, B. Dybaś, K. Mikulski, J. Poraziński, S. Roszak, Toruń 2003, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LII, nr 3, s. 369–370.

2005

148. *Inwentarze majątkowe gdańszczan w XVII wieku*, „Pomerania”, nr 3, s. 50–53.
149. *Krämer und Kramwaren in Kleinstädten Polens vom 16. bis zum 18. Jahrhundert*, „Vana Tallinn”, t. XVI, s. 228–244.
150. (rec.) Jiří Woitsch, *Zapomenutá potaš. Drasláři a draslárství v 18. a 19. století*, Národopisná knižnice 40, Praha 2003, „Przegląd Historyczny”, t. 96, nr 2, s. 381–384.
151. (kom.) Marian Surdacki, *Edukacja i opieka społeczna w Urzędowie XV–XVIII w.*, Lublin 2004, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LIII, nr 2, s. 249–250.

2006

151. Czeska i polska koncepcja historii kultury materialnej. Rozważania nad ewolucją kierunku badawczego w ostatnim świętorojucie, [w:] *O rzeczach minionych. Scripta rerum historicarum Annae Rutkowska-Płachcińska oblata*, red. M. Mlynarska-Kaletynowa,

- J. Kruppé, *Studia i Materiały z Historii Kultury Materialnej*, t. LXXI, red. J. Kruppé, Warszawa, s. 145–155.
152. *Gewürzkramladen und sein Inhalt: die Frage des Versorgungsstandards der Städte Mittelosteuropas im 17. und am Anfang des 18. Jahrhunderts, „Barok”*, R. XIII, numer specjalny, s. 195–202.
153. (rec.) *Maria Bogucka, Gorsza pleć. Kobieta w dziejach Europy od antyku po wiek XXI*, Warszawa 2005, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LIV, nr 2, s. 240–243.
154. (rec.) *Zegary gdańskie: wystawa zorganizowana w 35-lecie Muzeum Historycznego Miasta Gdańska*, red. E. Barylewska-Szymańska, D. Kaczor, K. Nawrock, S.S. Mielaszkiewicz, Z. Prószyńska, W. Szymański, Gdańsk 2005, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LIV, nr 3–4, s. 371–374.
155. (kom.) *Die Nachlassverzeichnisse der Einwohner der Stadt Pernau 1702–1800*, wyd. R. Pullat, Tallinn 2005, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LIV, nr 2, s. 247–248.

2007

156. *Podstawowy jadłospis mieszkańców w Polsce w XVI–XVIII w.*, [w:] *Dobrou chut', velkoměsto*, red. O. Fejtova, V. Ledvinka, J. Pešek, *Documenta Pragensia*, t. XXV, Praha, s. 133–142.
157. (kom.) „*Folwark — wieś — latyfundium. Gospodarstwo wiejskie w Rzeczypospolitej XVI–XVIII wieku*”, konferencja w Kielcach, 6–7 grudnia 2007 r., „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LV, nr 3–4, s. 398–400.
158. (kom.) *Die Nachlassverzeichnisse der Handwerker in Tallinn 1706–1803*, wyd. R. Pullat, Tallinn 2005, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LV, nr 1, s. 97.
159. (kom.) *Die Nachlassverzeichnisse der Literaten in Tallinn 1710–1805*, wyd. R. Pullat, Tallinn 2007, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LV, nr 3–4, s. 370–371.
160. (kom.) *Nicolausa Volckmara Viertzig Dialogi 1612. Źródło do badań nad życiem codziennym w dawnym Gdańsku*, wyd. E. Kizik, Gdańsk 2005, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LV, nr 1, s. 95–97.
161. (kom.) *Rewizja spustoszenia od wojsk i ludzi pod Sandomierzem zgromadzonych w roku 1606 spisana*, wyd. J. Muszyńska, Kielce 2007, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LV, nr 3–4, s. 370.
162. (kom.) „*Vana Tallinn*”, XXIII, 2008, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LV, nr 3–4, s. 373–374.

2008

163. *Alte Gegenstände im Besitz der Szlachta und des Bürgertums im Polen des 17. Jahrhunderts*, [w:] *Alterskulturen des Mittelalters und der frühen Neuzeit. Internationaler Kongress Krems an der Donau 16. bis 18. Oktober 2006*, red. E. Vavra, Wien, s. 243–255.
164. *Drogi równolegle. Refleksja historyka na marginesie pierwszego polskiego antropologicznego zarysu świata rzeczy*, „*Etnografia Polska*”, R. LII, nr 1/2, s. 159–165.
165. *Nauczyciele i medycy. Bieda i bogactwo intelektualistów w miastach Polski XVI–XVII w.*, [w:] *Město a intelektuálové: od středověku do roku 1848*, red. O. Fejtova, V. Ledvinka, J. Pešek, *Documenta Pragensia*, t. XXVII, Praha, s. 813–825.
166. (rec.) *Wojciech Tomasik, Ikona nowoczesności. Kolej w literaturze polskiej*, Wrocław 2007, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LVI, nr 1, s. 116–119.

2009

167. *Buty chłopskie: z oferty handlowej niewielkich miast Polski centralnej dla wsi w XVII wieku*, [w:] *Folwark — wieś — latyfundium: gospodarstwo wiejskie w Rzeczypospolitej w XVI–XVIII wieku*, red. J. Muszyńska, Sz. Kazusek, J. Pielaś, Kielce, s. 211–217.

168. *Dzieje piwa w Polsce nowożytnej*, „Mówią Wieki”, nr 12 (599), s. 68–72.
169. *Wczesnonowożytni erudyci, pedagogzy i gramatycy o wojnie i jej ludziach (przyczynek do ówczesnej wiedzy o świecie)*, [w:] *Ludzie, idee, wojny. Studia z dziejów Europy Środkowowschodniej. Księga pamiątkowa z okazji 70. rocznicy urodzin prof. Włodzimierza Jastrzębskiego*, red. T. Kawski, J. Maciejewski, Bydgoszcz, s. 287–297.
170. (rec.) *Alterskulturen des Mittelalters und der frühen Neuzeit. Internationaler Kongress Krems an der Donau 16. bis 18. Oktober 2006*, red. E. Vavra, Wien 2008, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LVII, nr 2, s. 301–308.
171. (kom.) *Maria Bogucka, Ludzie z Kresów*, Warszawa 2009, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LVII, nr 2, s. 321.
172. (kom.) *Dziedzictwo techniczne Borów Tucholskich*, red. J. Woźny, Bydgoszcz–Tuchola 2009, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LVII, nr 2, s. 327–328.
173. (kom.) *Boris Rodionov, Polugar. Vodka kotoruju my poterjali*, Moskva 2009, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LVII, nr 3–4, s. 463–465.
174. (kom.) „*Vana Tallinn*”, XX (XXIV), 2009, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LVII, nr 2, s. 323–324.

2010

175. *Biesiada europejska według rozmówek z XVI–XVII w.*, [w:] *Gospodarka, społeczeństwo, kultura w dziejach nowożytnych. Studia ofiarowane Pani Profesor Marii Boguckiej*, red. A. Karpiński, E. Opaliński, T. Wiślicz, Warszawa, s. 317–325.
176. *Das Bildnis der Kleinstädte von Polen-Litauen im 16.–17. Jahrhundert*, „*Vana Tallinn*”, t. XXI, s. 88–103.
177. (rec.) *Stanisław Czerniecki, Compendium Ferculorum albo zebranie potraw*, wyd. J. Dumanowski, M. Spychaj, *Monumenta Poloniae Culinaria. Polskie zabytki kulinarne*, t. I, red. J. Dumanowski, Warszawa 2009, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LVIII, nr 1, s. 160–163.
178. (kom.) „*Modus Vivendi III*”, konferencja w Tallinie, 4–5 października 2010 r. Jubileusz Profesora Raimo Pullata, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LVIII, nr 3–4, s. 462–464.
179. (kom.) „*Smak staropolski. Źródła i metody badań nad dawną kuchnią*”. *Seminaria z historii kultury materialnej. Spotkanie I*, Warszawa, 27 kwietnia 2010 r., „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LVIII, nr 3–4, s. 461–462.
180. (kom.) *Studia i materiały do dziejów domu gdańskiego*, red. E. Kizik, cz. 1, Gdańsk 2009, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LVIII, nr 2, s. 320–322.

2011

181. *Jedzenie oraz inne sprawy. Codzienność Europy Środkowej we wczesnonowożytnych rozmówkach do nauki języków obcych*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LIX, nr 1, s. 41–52.
182. *Koszty pogrzebu w testamentach oraz inwentarzach pośmiertnych mieszkańców w dawnej Rzeczypospolitej*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LIX, nr 3–4, s. 415–422.
183. *Ulubione piwa Koroniarzy i Prusaków w XVI–XVII wieku*, [w:] *Życie codzienne na dawnych ziemiach pruskich. Kuchnia dawnych ziem pruskich – tradycja i nowoczesność*, red. T. Chrzanowski, Olsztyn, s. 91–98.

2012

184. (rec.) *Historia naturalna jedzenia. Między antykiem a XIX wiekiem. Materiały z międzynarodowej konferencji naukowej zorganizowanej przez Muzeum Historyczne Miasta*

Gdańska i Uniwersytet Gdańskiego dla upamiętnienia 100-lecia otwarcia muzeum wnętrz mieszczańskich w Domu Uphagena w dniach 3–4 listopada 2011 roku, red. B. Możejko, współprac. E. Barylewska-Szymańska, Gdańsk 2012, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LX, nr 4, s. 657–660.

185. (kom.) *Moda bardzo dobra smażenia różnych konfektów i innych słodkości, a także przyrządzania wszelakich potraw, pieczenia chleba i inne sekrety gospodarskie i kuchenne*, oprac. J. Dumanowski, R. Jankowski, *Monumenta Poloniae Culinaria. Polskie Zabytki Kulinarne, t. II*, red. J. Dumanowski, Warszawa 2011, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LX, nr 3, s. 530–531.
186. (kom.) *Studia i materiały do dziejów domu gdańskiego, cz. 2*, red. E. Kizik, Warszawa 2011, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LX, nr 3, s. 529–530.

2013

187. *Das Haus eines Malzenbrauers Zum Lebensstandard wohlhabender Bürger in Elbing in der zweiten Hälfte des 17. Jahrhunderts*, „Vana Tallinn”, t. XXIV, s. 85–97.
188. *Jedzenie w dawnej Polsce. Rzeczywistość a próby rekonstrukcji smaku*, [w:] *Młodość historii. Rekonstrukcja historyczna na Kujawach i Pomorzu jako pasja i przedmiot badań naukowych*, red. A. Kosecki, Toruń, s. 9–14.
189. *Listy przydatne poznaniu codzienności. Uwagi na marginesie Jerzego Dygdały edycji korespondencji urzędników radziwiłłowskich z doby bezkrólewia 1733–1744*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LXI, nr 4, s. 644–651.
190. *Mittelalterliche und frühneuzeitliche Städte im Kontext der Forschungen zur materiellen Kultur in der polnischen Historiografie in den letzten zwanzig Jahren*, [w:] *Mesta ve středověku a raném novověku jako badatelské téma posledních dvou desetiletí*, red. O. Fejtová, *Documenta Pragensia*, t. XXXII, nr 1, Praha, s. 529–556.
191. *Quasi civitas. Europejskie kryteria miejscowości a rzeczywistość małych miast Rzeczypospolitej w XVI–XVII wieku*, [w:] *Interpretatio rerum gestarum. Studia ofiarowane profesorowi Januszowi Ostoja-Zagórskiemu w 70. rocznicę urodzin*, red. A. Jankowski, J. Maciejewski, Bydgoszcz, s. 172–181.
192. (kom.) *Podróże litewskiego magnata do Gdańska, Człuchowa, a nawet i dalej... Fragmenty „Diariusza” Michała Kazimierza Radziwiłła „Rybęńki” z lat 1721, 1737 i 1752*, wyd. J. Dygdała, Warszawa 2013, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LXI, nr 3, s. 495–496.
193. (kom.) *Raimo Pullat, Risto Pullat, Morze wódki. Przemysł spirytusu na Bałtyku w okresie międzywojennym*, Kraków 2013, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LXI, nr 3, s. 498.

2014

194. *Obfitość — drożyna — głód. Atrybuty czasów pomyślności i klęski w Europie wczesno-nowożytnej*, [w:] *Rzeczy i ludzie. Kultura materialna w późnym średniowieczu i w okresie nowożytnym. Studia dedykowane Marii Dąbrowskiej*, red. M. Bis, W. Bis, Warszawa, s. 267–273.
195. *Przy staropolskim stole. Rozmowy, pieśni, kłótnie*, [w:] *Młodość historii*, t. 2: *Materialne i niematerialne aspekty rekonstrukcji historycznej*, red. A. Kosecki, Toruń, s. 127–134.
196. *Zagadki kuflu nie tylko gdańskich. Uwagi historyka kultury materialnej w związku z pracą Anny Frąckowskiej, Srebrne kufla gdańskie XVII i XVIII wieku*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LXII, nr 1, s. 147–151.

197. (kom.) *Maria Bogucka, Między obyczajem a prawem. Kultura Sarmatyzmu w Polsce XVI–XVIII wieku*, Warszawa 2013, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LXII, nr 1, s. 171–173.
198. (kom.) „*Vana Tallinn*”, XXV (XXIX), 2014, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LXII, nr 1, s. 164–165.

2015

199. W kwestii mieszkańców standardów ochodźstwa w XVI–XVIII wieku. *Propozycja badawcza*, [w:] *Czystość i brud. Higiena nowożytnej (XV–XVIII w.)*, red. W. Korpalska, W. Ślusarczyk, Bydgoszcz, s. 27–37.
200. (red.) *Nie wszystek umrę. Pamięć o zmarłych w kulturze staropolskiej. Cywilizacja prawnicy Rzeczypospolitej szlacheckiej*, cykl II, Bydgoszcz (współredaktor Aleksander Jankowski).
201. (kom.) *Codzienność dawnej Francji. Życie i rzeczy w czasach ancien régime'u*, red. M. Figeac, Warszawa 2015, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LXIII, nr 3, s. 556–557.
202. (kom.) *Napoleon i sztuka*, red. M. Choynowski, Warszawa 2015, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LXIII, nr 3, s. 557–558.

2016

203. *Dialogi kobiet i o kobietach. Realia codzienności w pomocach do nauki języków polskiego i niemieckiego z XVI–XVII wieku*, [w:] *Conjux, mater, filia, soror propinqua, civis.... Kobieta na ziemi wschowskiej i pograniczu wielkopolsko-śląskim*, red. M. Małkus, K. Szymańska, Leszno, s. 45–61.
204. „*Mierny zbytek*”. *Stół magnacki w Rzeczypospolitej XVII–XVIII wieku oglądany z nieco odmiennej perspektywy*, [w:] *Używki w świetle źródeł archeologicznych i historycznych*, red. J. Żychlińska, A. Główacka-Penczyńska, A. Klonder, Bydgoszcz, s. 141–154.
205. *Odzieżowe „luksusy” w małych miastach Korony i Litwy na przełomie XVI i XVII w.*, [w:] *Habitus facit hominem. Społeczne funkcje ubioru w średniowieczu i w epoce nowożytnej*, red. E. Wólkiewicz, M. Saczyńska, M. Pauk, Warszawa, s. 205–217.
206. *Wprowadzenie*, [w:] *Używki w świetle źródeł archeologicznych i historycznych*, red. J. Żychlińska, A. Główacka-Penczyńska, A. Klonder, Bydgoszcz, s. 6–7.
207. (red.) *Używki w świetle źródeł archeologicznych i historycznych*, Bydgoszcz (współredaktorzy Anetta Główacka-Penczyńska, Justyna Żychlińska)
208. (rec.) *Testamenty szlacheckie z ksiąg grodzkich wielkopolskich z lat 1681–1700*, wyd. P. Clint, Wrocław 2015, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LXIV, nr 4, s. 518–520.
209. (kom.) *Dr Janusz Sztytallo (26 kwietnia 1932–1 września 2016)*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LXIV, nr 4, s. 525–527 (współautor Andrzej Janeczek).

2017

210. (rec.) *Staropolskie przepisy kulinarne. Receptury rozproszone z XVI–XVIII w. Źródła drukowane*, wyd. J. Dumanowski, D. Dias-Lewandowska, M. Sikorska, *Monumenta Poloniae Culinaria. Polskie zabytki kulinarne*, t. VI, red. J. Dumanowski, Warszawa 2016, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LXV, nr 1, s. 106–108.
211. (kom.) *Maria Bogucka, Kultura Sarmatyzmu w Polsce XVI–XVIII wieku*, Warszawa 2016, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LXV, nr 2, s. 280.

212. (kom.) *Egodokumenty. Tradycje historiograficzne i perspektywy badawcze*, red. W. Chorążyczewski, A. Pačevicius, S. Roszak, Toruń 2015, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LXV, nr 1, s. 124–125.
213. (kom.) *Listy z Helu. Korespondencja Romana Komierowskiego z żoną (1904–1913)*, oprac. i wstęp T. Łaszkiewicz, Inowrocław 2015, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LXV, nr 2, s. 282–283.
214. (kom.) *Raimo Pullat, Tallinlase Asjademaailm Valgustussajandil [Świat rzeczy mieszkańców Tallina w stuleciu oświecenia]*, Tallinn 2016, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LXV, nr 2, s. 280–282.
215. (kom.) *Von Degen, Segeln und Kanonen — Der Untergang der Prinzessin Hedvig Sofia*, red. K. Bauman, R. Bleile, Stiftung Schleswig-Holsteinische Landesmuseen Schloss Gottorf, Sandstein Verlag, Dresden 2015, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LXV, nr 1, s. 125–126.

2018

216. *Piwo, wódka i inni konkurenci wina w Polsce nowożytnej*, [w:] *Wino i historia. Studia z historii wina w Polsce*, t. II, red. D. Dias-Lewandowska, G. Kurczewski, Warszawa, s. 20–40.
217. *Rzeczy cenne w testamentach szlachty czeskiej i wielkopolskiej z pierwszej połowy XVII w., „Tabularium Historiae”*, t. III, s. 113–124.
218. (rec.) *Urszula Świderska-Włodarczyk, Homo nobilis. Wzorzec szlachcica w Rzeczypospolitej XVI i XVII wieku*, Warszawa 2017, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LXVI, nr 1, s. 111–114.
219. (kom.) *Jan Michał Kossowicz, Diariusz podróży po Europie (1682–1688)*, oprac. i wstęp A. Markiewicz, Warszawa 2017, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LXVI, nr 2, s. 248–250.
220. (kom.) *Olsztyn w dokumentach 2. Wybór źródeł do historii rzemiosła 1474–1950*, red. D. Bogdan, Olsztyn 2016, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LXVI, nr 4, s. 601–603.
221. (kom.) *Reformacja w Toruniu. Wpływ kultury ewangelickiej na rozwój miasta. Katalog wystawy w Muzeum Okręgowym w Toruniu 9 czerwca–15 października 2017*, red. J. Arszyńska, L. Lewandowska, A. Mierzejewska, Toruń 2017, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LXVI, nr 4, s. 605.
222. (kom.) *Staropolskie przepisy kulinarne. Receptury rozproszone z XVI–XVIII w. Źródła rękopiśmienne*, wyd. i oprac. J. Dumanowski, D. Dias-Lewandowska, M. Sikorska, *Monumenta Poloniae Culinaria. Polskie zabytki kulinarne*, red. J. Dumanowski, t. VII, Warszawa 2017, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LXVI, nr 2, s. 247–248.
223. (kom.) *Wojciech Ślusarczyk, Dariusz Chyla, Przemysł chemiczno-farmaceutyczny na Kujawach i Pomorzu Gdańskim (1918/20–1950)*, Bydgoszcz 2017, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LXVI, nr 4, s. 606–607.
224. (kom.) *Źródła i materiały do dziejów szlachty województwa sandomierskiego w XVI–XVIII wieku, t. 2: Inwentarze dóbr ziemskich z XVII–XVIII wieku (cz. 2)*, wstęp i oprac. K. Justyniarska-Chojak, J. Pielas, Kielce 2016, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LXVI, nr 1, s. 116–117.

2019

225. *Mieszczańskie cnoty magnatów — gospodarność, oszczędność, skąpstwo. Refleksje nieco przewrotne*, [w:] *Honestats et turpitudo. Magnateria Rzeczypospolitej w XVI–XVIII wie-*

- ku*, red. E. Dubas-Urwanowicz, M. Kupczewska, K. Łopatecki, J. Urwanowicz, Białystok, s. 435–446.
226. *Nalewka srebrna z miednicą — atrybut elitarnej kultury stołu we wczesnonowożytnej Europie Środkowej. Uwagi wstępne*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LXVII, nr 1, s. 41–53.
227. *Napoje alkoholowe w miastach centralnej Polski w XVI–XVII wieku*, [w:] *Brzeziny i region. Przesłość w narracji interdyscyplinarnej. Archeologia — architektura — sztuka — historia*, red. L. Tyszler, Studia Brzezinensia, t. 2, Brzeziny–Łódź, s. 185–190.
228. *Świat materii w testamentach szlachty czeskiej i polskiej w XVII wieku*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LXVII, nr 4, s. 449–488.

2020

229. *Prowincjusze i detaliści. Drobny handel i rzemiosło w Rzeczypospolitej w XVII–początku XVIII wieku*, Warszawa.
230. *Testamenty szlachty z dawnej Rzeczypospolitej. Historyk w poszukiwaniu odpowiedzi na pytania antropologiczne*, [w:] *Antropologiczne wędrówki po „miejscach” bliskich i dalekich. Księga jubileuszowa dla Profesor Iwony Kabzińskiej*, red. D. Demski, J. Derlicki, A. Woźniak, Warszawa, s. 211–219.
231. (rec.) *Polska i świat przez kuchnię. Studia o dziedzictwie kulinarnym*, red. A. Kamler, D. Pietrzkiewicz, K. Seroka, Warszawa 2018, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LXVIII, nr 3, s. 421–428.
232. (rec.) *Wojciech Tygielski, W podróży po Europie. Studia z dziejów kultury nowożytnej*, red. A. Kalinowska, Warszawa 2019, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LXVIII, nr 4, s. 613–614.
233. (rec.) *Mariola Tymochowicz, Tradycyjne pożywienie chłopskie na Lubelszczyźnie*, Lublin 2019, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LXVIII, nr 3, s. 428–433.
234. (kom.) *Marcin Łukasz Majewski, Cech rzeźników piotrkowskich w XVI–XVIII wieku*, Warszawa 2020, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LXVIII, nr 2, s. 253–254.

2021

235. *Wieprzowina we wczesnonowożytnej Koronie Polskiej. Mięso lekceważone?*, „Tabularium Historiae”, t. IX (w druku)
236. (kom.) *Maria Bogucka (1 VI 1929–27 X 2020)*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LXIX, nr 1, s. 135–137.
237. (kom.) *Krew. Medyczne i kulturowe aspekty na przestrzeni dziejów*, red. W. Ślusarczyk, R. Wilczyńska, G. Frischke, Lublin 2020, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LXIX, nr 2, s. 267–268.
238. (kom.) *Ernst Schubert, Jedzenie i picie w średniowieczu*, Toruń 2019, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. LXIX, nr 1, s. 131.

Opracowanie
Magdalena Bis

(Warszawa; <https://orcid.org/0000-0002-0108-7625>)

Anetta Głowacka-Penczyńska

(Bydgoszcz; <https://orcid.org/0000-0002-8435-3211>)